

at se bort fra saadanne Partimodsætninger, naar Regeringen ikke selv overholder en tilsvarende Pligt. Jeg kunde den Gang nævne et ret graverende Tilfælde; jeg henlyder til Besættelsen af Amtmandseembedet i Holbæk, hvor Regeringen efter vor Mening havde handlet stærkt partipolitisk. Allerede den Gang maatte jeg henvise til Vanskeligheden ved at indtage en saadan Stilling mellem Partier, der er saa modsatte som konservative og radikale, men siden den Tid er der hændet adskilligt, som har gjort det endnu vanskeligere. Jeg sigter ikke i første Linie til Dementierne under den vestindiske Sag, skønt mit Parti er af den Mening, at Dementier af et Forhold, som et Par Dage efter viser sig fuldstændig rigtigt, saa at Dementiet altsaa viser sig at være i Strid med Sandheden, er ganske uforsvarlige. Men jeg sigter ganske særligt til den Motivering af Regeringens Dementier, som paa Regeringens Vegne blev givet her i Tinget af den højtærede Finansminister, og hvor denne Minister under Henvisning til, at han talte solidarisk med den hele Regering, erkendte, at man havde benyttet den bevidste Usandhed og forbeholdt sig Retten til, naar man fandt det formaalstjenligt, at benytte den bevidste Usandhed paa samme Maade som i den Sag, altsaa ikke alene overfor Vælgerne, men ogsaa overfor Rigsdagen. En saadan Erklæring fra Regeringens Side, sagde vi den Gang, maatte berøve os al Mulighed for at vise den endog blot en begrænset Tillid, og vi er ikke kommet bort fra det Synspunkt. En Erklæring af den Natur maa være et Sprængstof, der bortsprænger ethvert Forsøg paa at vise egentlig Tillid, selv i det begrænsede Omfang, hvori et saadant Tillidsforhold overhovedet kunde tænkes mellem de to Partier, der her er Tale om.

Men efter den Tid er vi kommet til en fuldstændig ny Ordning, den, de foregaaende Ordførere har talt om, og i denne Ordning er det egentlig erkendt af Regeringen, at Tillidsforholdet er ophørt. Gennem den Overenskomst, som blev sluttet i Fællesudvalget, og hvorefter Partierne har indsat i Regeringens Repræsentanter for de Partier, der ikke tilhører Regeringen, og givet disse Repræsentanter Adgang til paa Partiernes Vegne at sætte sig ind i alt, hvad der sker i Statsraadet og Minister-raadet, og givet dem en Ret og vel ogsaa en Pligt til at sætte deres Partier i Kundskab om disse Ting, maa det vel siges, at der er truffet en systematisk Organisation af Mistillidsforholdet, idet disse Medlemmer

af Regeringen da sidder som deres Partiers Vagtposter i Regeringen. Det er en Maade at ordne Tillidsforholdet paa, som maaske ikke er at forkaste. Maaske det er en Ordning, som er nok saa god som det egentlige Samlingsministerium, der har været paatænkt. I alt Fald er det en Ordning, som anerkender, at det oprindelige Tillidsforhold fra de foregaaende Aar er ophørt og afløst af noget andet. Vi, som ser paa denne Ordning uden Begejstring, men ligesom andre Partier agter loyalt at medvirke til den, efter at den er vedtaget, vil se paa, hvorledes dette System, som vistnok ikke har noget Sidestykke i Verden, udvikler sig. Det er rigtigt nok, som det er sagt, at man altid hører noget nyt, og dette er virkelig noget nyt. Hvis denne Ordning virkelig sætter vor Kontrolminister i Stand til i hvert enkelt Tilfælde, hvor han anser det for sin Pligt, at give sit Parti overbevisende Oplysninger om, at den Regering, hvori han sidder, ikke gaar frem imod os efter det System, som den højtærede Finansminister forsvarede her i Tinget, men derimod handler fuldstændig loyalt og forsvarligt i Landets Interesse, saa mener vi, at dette System har vist sig at være et effektivt Surrogat for Tillids-systemet. Og hvis det endvidere sker, som man venter, at enhver Regeringsforanstaltning, ethvert Forslag, som Regeringen maatte ønske at fremme, gennem vedkommende Ministre bliver forelagt Partierne til Undersøgelse underhaanden, inden det fremkommer offentligt, og hvis det er muligt for Partierne paa Forhaand at standse de Ting, som de anser for uheldige, saa er Systemet af den Beskaffenhed, at der neppe vil blive nogen som helst Grund for os til at bryde den Borgfred, som er ønskelig under Forhold som de nuværende, selv om det egentlige Tillidsforhold er ophørt. Men faar Systemet ikke denne heldige Udvikling, saa har vi for vort Vedkommende vor Frihed, og saa vil vi forbeholde os at anse Systemet for mislykket og søge at faa det ophævet og vende tilbage til det Modsætningsforhold, der vil være naturligt mellem saa modsatte Partier som det konservative Folkeparti og det radikale Parti. Hvis vi skal vende tilbage til den Modsætning, er det klart nok, at den Politik, vi da vil føre, vil blive ført under Hensyntagen til de farlige Forhold, som Krigen skaber. Jeg behøver egentlig ikke at sige dette, thi det vil alle Partier sikkert gøre, og i hvert Fald et konservativt Parti vilde ikke svare til sit